

Invasieve exoten, tuin er niet in!

Michiel Verhofstad, Baudewijn Odé & Ruud Beringen, FLORON

Een bewustwordingscampagne

Een groot deel van de uitheemse planten en dieren is ooit bewust als bijvoorbeeld sierplant of als huisdier geïmporteerd¹ (zie voorbeeld figuur 1). Schimmels, insecten en andere ongewervelde beestjes worden vaak onbewust, als verstekeling op transport of als 'vervuiling' bij een ander product of organisme, geïmporteerd en komen vervolgens onbedoeld in de natuur terecht². Dit laatste gebeurt ook regelmatig bij planten (o.a. als zaden), al komen de meeste uitheemse planten en gewervelde dieren in de natuur terecht door opzettelijke aanplant, uitzet of door ontsnappingen uit tuinen^{2,3}, bijvoorbeeld ook uit gedumpt tuinafval. Omdat bij de problematiek rondom invasieve exoten voorkómen nog altijd beter is dan genezen, is FLORON in 2018 in opdracht van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) gestart met een bewustwordingscampagne. Het doel is het bewustzijn van de risico's, die de aankoop van exoten met zich mee kan brengen, bij de consument te vergroten. Hiermee hopen we het aantal nieuwe introducties te verminderen.

Figuur 1: De invasieve exoot parelvederkruid, aangetroffen in september 2018 nabij de Maas te Baarlo, werd geïmporteerd en verkocht als vijverplant. (Foto: Michiel Verhofstad)

Omdat een groot deel van de invasieve exoten is uitgezet of ontsnapt, is er veel winst te behalen als de "consument" meer afweet van de risico's van exoten en daarmee zorgvuldiger met exoten omgaat. Hiervoor hebben we campagnemateriaal ontwikkeld dat via de website www.tuinernietin.nl en via natuurwerkgroepen (o.a. IVN/KNNV) verspreid wordt (figuur 2).

- Een **digitale presentatie** (incl. handleiding) waarmee de spreker mensen kan informeren over wat invasieve exoten zijn, hoe ze zich verspreiden, wat de gevolgen kunnen zijn en wat men er tegen kan doen. Na de slides met algemene informatie wordt er per landschapstype specifieke informatie gegeven over een selectie van exoten die je daar vaak aantreft. Deze presentatie is op eenvoudige wijze aan te passen naar soorten die relevant zijn voor de regio van de spreker.

Figuur 2: Het campagnemateriaal; van links naar rechts: Digitale presentatie, algemene flyer, folder met alternatieve tuinplanten en een poster.

Vanaf eind 2018 is alles gratis te downloaden via www.tuinernietin.nl

- Een **flyer** waarmee beknopt wordt uitgelegd wat invasieve exoten zijn en wat je als burger kan doen om problemen te voorkomen. Ook staan er in de flyer 6 voorbeelden ter illustratie.
- Een **poster** met foto's van 10 beruchte invasieve exoten waarbij vermeld wordt waar ze vandaan komen en wat de problemen kunnen zijn. Ook staat grafisch weergegeven waar ze veelal gevonden kunnen worden in het Nederlandse landschap. Deze poster is bedoeld voor o.a. ruimtes van natuurwerkgroepen en scholen.
- Een **folder** met alternatieve tuinplanten. In deze folder staan, naast algemene informatie over uitheemse planten, ook voorbeelden van exotische plantsoorten die potentieel invasief zijn (of kunnen worden) en welke alternatieven (inheemse soorten) er zijn. Hiermee willen we tuineigenaren en hoveniers overtuigen dat je niet alleen maar met exoten een aantrekkelijk uitzienende tuin kan creëren, maar dat dit voor een groot deel ook met inheemse soorten kan!

Om het campagnemateriaal zo goed mogelijk op de doelgroep aan te laten sluiten hebben we aan verschillende natuurwerkgroepen en -organisaties door het land (IVN, KNNV, Natuurmonumenten) en de NVWA feedback gevraagd op eerdere versies. Inmiddels (november 2018) hebben we meer dan 10 natuurwerkgroepen bezocht om ze vertrouwd te maken met de informatie over exoten en ze te stimuleren deze kennis verder te verspreiden. Na verwerking van de feedback worden de definitieve versies eind 2018 op de website geplaatst.

Daarom willen we jullie allemaal middels dit bericht oproepen om de website binnenkort te bezoeken en te kijken of je deze materialen zelf ook kunt gebruiken om mensen bij jou in de buurt te informeren over exoten. Ken je misschien iemand anders die deze materialen kan gebruiken, stuur de link gerust door. Hulp nodig? Neem contact met ons op via info@floron.nl o.v.v. Hulp: Tuin er niet in. Succes!

Bronnen

¹ Zieritz, A. *et al.* Changes in pathways and vectors of biological invasions in Northwest Europe. *Biol. Invasions* **19**, 269–282 (2017).

² Saul, W. C. *et al.* Assessing patterns in introduction pathways of alien species by linking major invasion data bases. *J. Appl. Ecol.* **54**, 657–669 (2017).

³ Matthews, J. *et al.* A new approach to horizon-scanning: identifying potentially invasive alien species and their introduction pathways. *Manag. Biol. Invasions* **8**, 37–52 (2017).